

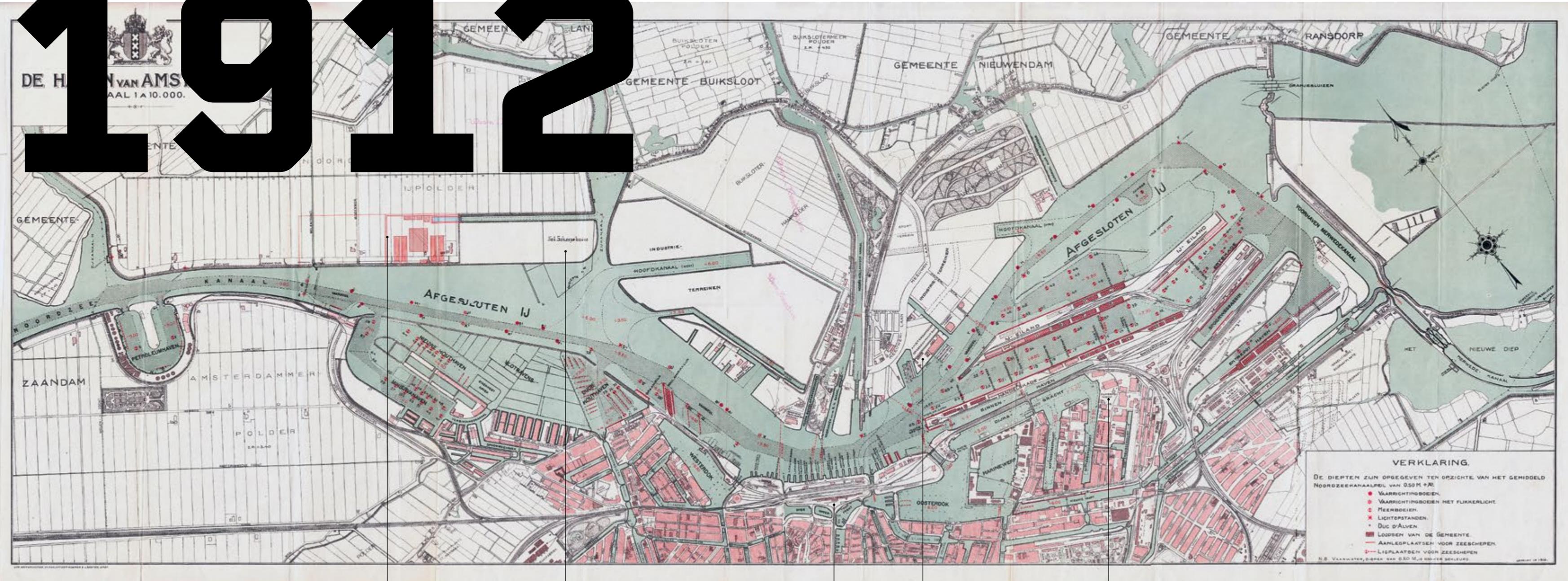
toen past

1949 >

Arbeiders van de NDSM bij de tewaterlating van het passagierschip ms. *Oslofjord*. Sem Presser
NDSM workers at the launching of the passenger ship MS *Oslofjord*. Sem Presser

1912

(later ingetekend) locatie NDM
vanaf 1920
(added later) NDM site from 1920

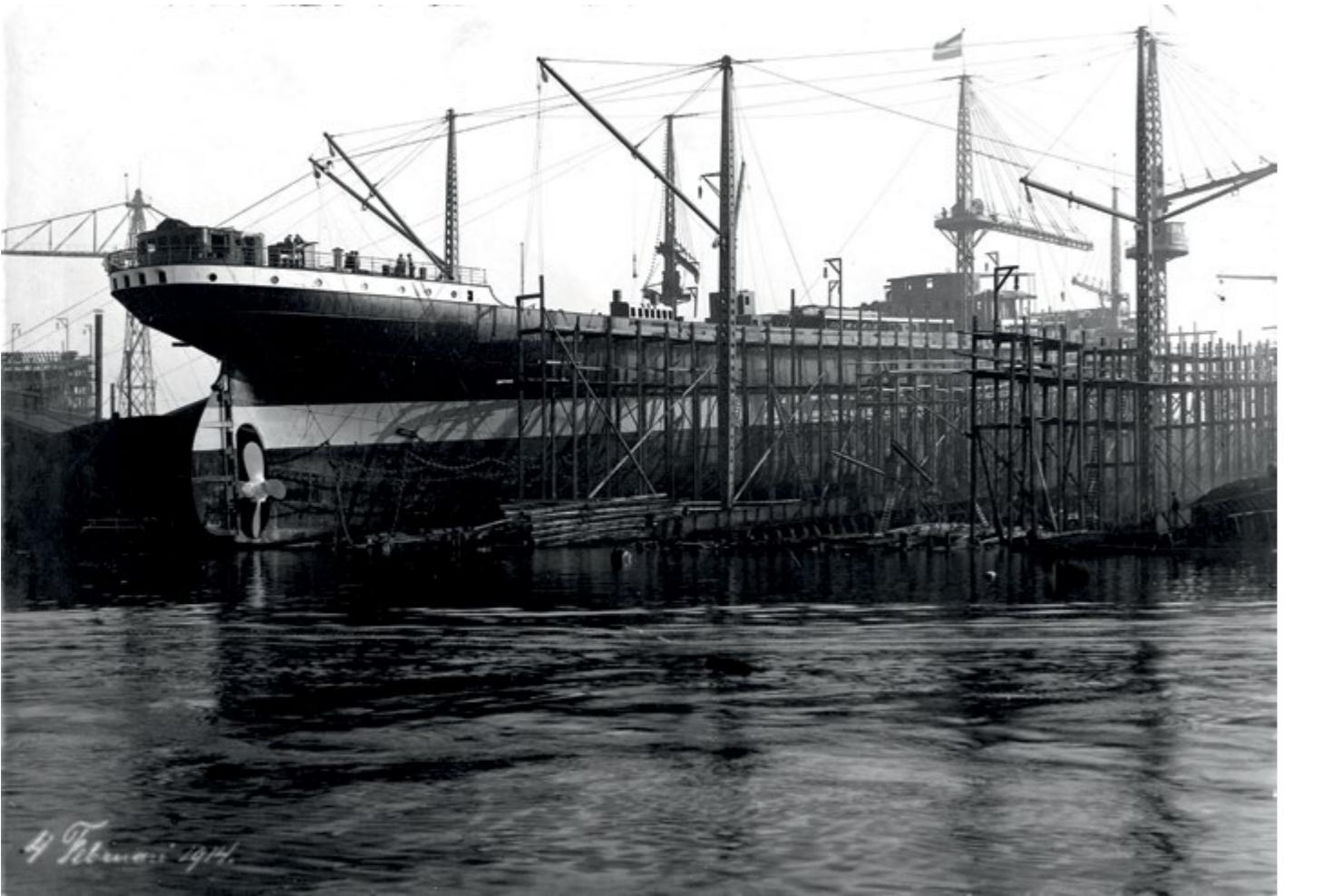
NDSM-08

(geplande) locatie NSM,
ingebruikname 1922
New site envisaged for NSM,
first used in 1922

Centraal Station
locatie ADM vanaf 1877
ADM site from 1877

NSM, locatie Conradstraat, vanaf 1894
NSM, Conradstraat site, from 1894

NDSM-09

1914 ^

4 februari. De ss. *Rotti* ligt klaar voor de tewaterlating op de NSM-werf aan de Conradstraat. Dit vrachtschip werd gebouwd voor Stoomvaart Maatschappij "Nederland". Rond het schip staan nog de houten bouwsteigers. De werfkranen bestaan uit een mast en giek, die met kabels en stangen in positie worden gehouden. Deze kranen hadden nog weinig hefvermogen en een beperkt bereik.

4 February. The SS *Rotti* ready for launch at the NSM shipyard on the Conradstraat. This freighter was built for Stoomvaart Maatschappij "Nederland". The wooden scaffolding is still in place around the ship. The yard cranes consist of a mast and boom held in position with cables and rods. These cranes had little lifting capacity and a limited reach.

1915 >

31 augustus. De tewaterlating van het drijvende droogdok *Wilhelmina* van de NSM, op een tijdelijk gebruikte locatie op de noordelijke IJ-oever. Op de zijkant van de lier staat: 'Afblijven. Gevaarlijk'. De man met de bijl draagt totaal versleten en opgelapte kleren, mogelijk vanwege de rondspattende vonken tijdens het klinken.

31 August. The launch of the floating dry dock *Wilhelmina* of the NSM, at a temporary location on the northern banks of the IJ river. Posted on the side of the winch is 'Keep Away. Danger.' The man in glasses is wearing clothing that is worn and patched, possibly because of the sparks generated by the riveting process.

NDSM-022

NDSM-023

NDSM-026

NDSM-027

1920
13 oktober. Tewaterlating van het vrachtschip ss. *Simago* bij de N.S.M. Het schip was gebouwd voor Stoomvaart Maatschappij "Nederland". De tewaterlating vond nog plaats op Oostenburg. Aan de overkant liggen pakhuizen, onder andere het Blaauwhoedenvem. G. Oosterhuis
13 October. Launch of the freighter SS *Simago* at the N.S.M. The ship was built for Stoomvaart Maatschappij "Nederland". The launch was still held in Oostenburg. On the other side there are warehouses, including the Blaauwhoedenvem. G. Oosterhuis

1956

De *Oranje* vaart na de dokbeurt in oostelijke richting, naar de thuisbasis; Stoomvaart Maatschappij "Nederland", de eigenaar van het schip, was gevestigd aan het IJ. Oorspronkelijk onderhield de *Oranje* een lijndienst op Nederlands-Indië. In de Tweede Wereldoorlog werd het schip in Australië omgebouwd tot hospitaalschip van het Rode Kruis. Na de oorlog werd de *Oranje* ingezet bij de repatriëring van mensen uit Nederlands-Indië. Daarna was zij weer een passagiers- en later cruiseschip. In 1979 zonk het schip toen het, na een verwoestende brand, op weg was naar de sloperij. *Frits Rotgans*

The *Oranje* sailing eastward and homeward after her maintenance and overhaul; Stoomvaart Maatschappij "Nederland", the owner of the ship, was located on the IJ. Originally the *Oranje* was an ocean liner operating between the Netherlands and the Dutch East Indies. In the Second World War the ship was converted to a Red Cross hospital ship in Australia. After the war, the *Oranje* was used to repatriate people from the Dutch East Indies. Afterwards she again served as a passenger ship and later as a cruise ship. In 1979, after suffering a destructive fire, the ship sank on the way to the scrapyard. *Frits Rotgans*

1959 ^

7 november. De tewaterlating van het ms. Adler vanaf helling 2. De man met de pet bedient de hydraulische pers die op de bovenste sleden, de kopslede is geplaatst. Als het schip na het vallen van de klink (de laatste belemmering) niet vanzelf de helling af liep, werd met behulp van deze pers het definitieve zetje gegeven. Kors van Bennekom

7 November. The launch of the MS Adler from slipway 2. The man in the cap is operating the hydraulic press on the head (top) launch cradle. When the ship did not leave the slipway after the last obstacle had fallen, the press was used to give the definitive push. Kors van Bennekom

1959 >

De turbinetanker tt. Atys, bestemd voor Shell, ligt op helling 4 klaar voor de tewaterlating. Cas Oorthuys

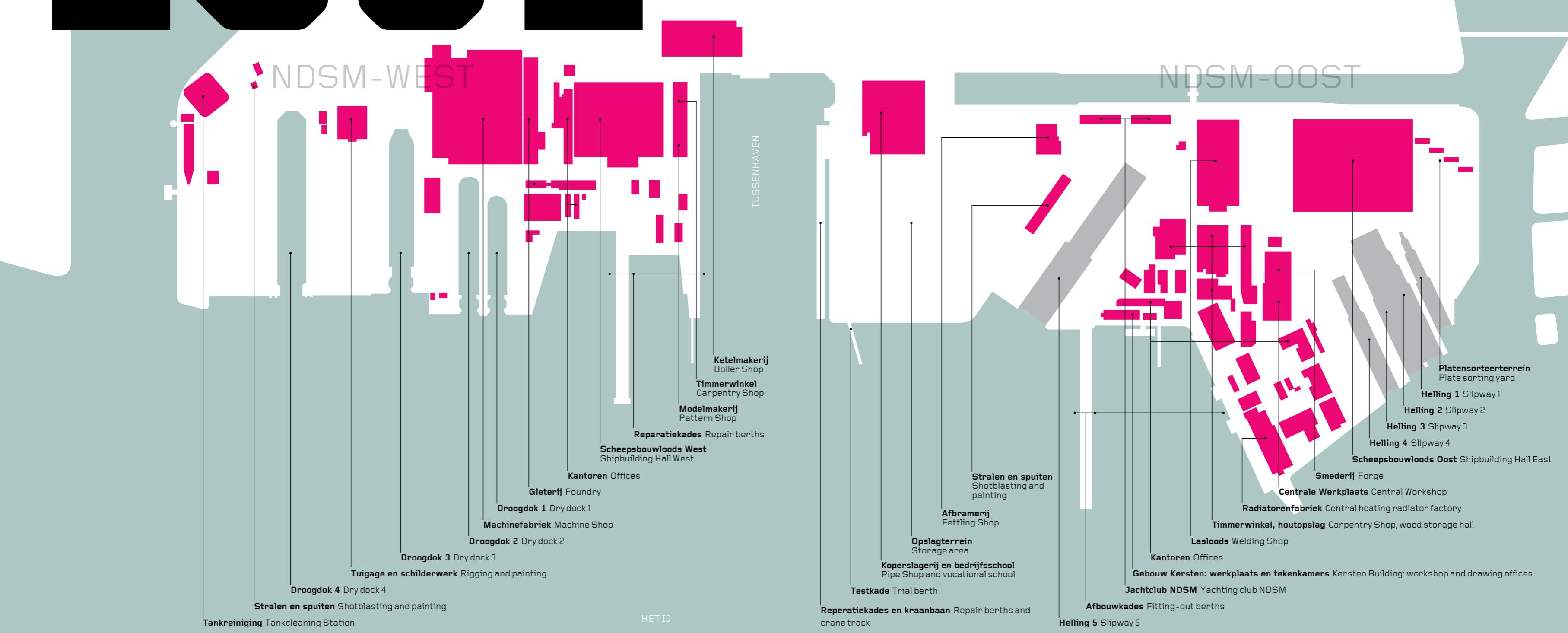
The turbine tanker TT Atys, built for Shell, is ready for launching on slipway 4. Cas Oorthuys

NDSM-086

NDSM-087

1961

1968
Luchtfoto van de NDSM, gezien van noord naar zuid. Middenvoor het nieuwe hoofdkantoor uit 1968. Linksboven op de foto de grote portaalkraan op helling 2-3, met het voorships van een mammoettanker in aanbouw.

Aerial view of the NDSM from north to south. At the front centre is the new head office built in 1968. At the topleft is the large gantry crane on slipway 2-3, with the stern half of a mammoth tanker under construction.

NDSM-0136

NDSM-0137

1978
Arbeiders staken tegen de dreigende sluiting van de nieuwbouwafdeling van de NDSM. De sluiting, in september 1978, zou uiterindelijk een groot deel van de arbeiders hun baan kosten. Zo'n vierhonderd mensen konden blijven werken bij de vanaf oktober 1979 als NSM herstartende onderneming. In 1984 werd ook deze werf gesloten. *Wubbo de Jong*
Workers strike in protest of the threatened closure of the new-build department of the NDSM. The closure, in September 1978, cost many workers their jobs. Some four hundred were able to stay on when the business restarted in October 1979 as NSM. In 1984, this shipyard closed as well. *Wubbo de Jong*

scheper ships

1928

3 augustus. Een werknemer van de NSM bevestigt het naambord van het muischip ms. *Johan van Oldenbarneveldt* op een bord op de deur van de Scheepsbouwloods. De *Van Oldenbarneveldt*, bouwnummer 194, was die dag van stапel gelopen. Na elke tewaterlating kwam het naambord van het betreffende schip, met bouwnummer, op dit bord te hangen. De Scheepsbouwloods dateert uit 1920.

3 August. A worker from the NSM adds a board with the name of the mail ship MS *Johan van Oldenbarneveldt* to a list on the door of the Shipbuilding Hall. The *Van Oldenbarneveldt*, build number 194, was launched that day. After every launching, a board with the name and build number of the ship in question was added to the list displayed on the door. The Shipbuilding Hall dates to 1920.

NDSM

Bwnr	Naam	Bouwjaar	Scheepstype	Lengte	Breedte	Holte	Opdrachtgever
401	KAROSSA	1947	vrachtpassagierschip	84,26	13,10	5,84	Staat der Nederlanden, in beheer bij de Kon. Paketvaart Maatschappij
402	KARATON	1947	vrachtpassagierschip	84,26	13,10	5,84	Staat der Nederlanden, in beheer bij de Kon. Paketvaart Maatschappij
403	KASIMBAR	1948	vrachtpassagierschip	84,26	13,10	5,84	Staat der Nederlanden, in beheer bij de Kon. Paketvaart Maatschappij
404	KALOEKOE	1948	vrachtpassagierschip	84,26	13,10	5,84	Staat der Nederlanden, in beheer bij de Kon. Paketvaart Maatschappij
405	BOUGAINVILLE	1947	vrachtschip				A.F. Klaiveness & Co. A/S
406	HØEGH SILVERSTREAM	1948	vrachtschip				Leif Hoegh, Oslo
407	HEEMSKERK	1949	vrachtschip				N.V. Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij
408	HOOGKERK	1949	vrachtschip				N.V. Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij
409	SUNNYVILLE	1948	vrachtschip				A.F. Klaiveness & Co. A/S, Lysaker
410	OSLOFJORD	1949	passagierschip	175,60	21,95	16,60	Den Norske Amerika Linje
411	BINTANG	1950	vrachtschip	140,82	18,02	11,30	N.V. Stoomvaart Maatschappij "Nederland"
412	ROELOF BIERDRAGER	1950	veerpont				Gemeente IJpendam
	SHIPDOCK X	1948	personeelsboot				Nederlandse Dok en Scheepsbouw Maatschappij v.o.f.
413	BRONXVILLE	1949	vrachtschip				A.F. Klaiveness & Co. A/S, Lysaker
414	BONNEVILLE	1949	vrachtschip				A.F. Klaiveness & Co. A/S, Lysaker
415	NEVIMA III (IJM 81)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Nederlandse Zeevisserij Maatschappij, Bloemendaal
416	VIJF GEBROEDERS (HD 67)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Rederij Gebr. De Boer, Den Helder
417	ALICE (IJM 270)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Nederlandse Zeevisserij Maatschappij, Bloemendaal
418	NEVIMA II (IJM 80)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Nederlandse Zeevisserij Maatschappij, Bloemendaal
419	NEVIMA I (IJM 79)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Nederlandse Zeevisserij Maatschappij, Bloemendaal
420	HUIBERDINA (IJM 271)	1946	viskotter	18,00	5,10	2,25	Nederlandse Zeevisserij Maatschappij, Bloemendaal
421	KENIA	1954	tankschip				N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
422	GRENA	1950	tankschip	159,00	20,65	11,11	A/S J. Ludwig Mowinckels Rederi
423	TROMA	1950	tankschip	159,00	20,63	11,11	A/S J. Ludwig Mowinckels Rederi
424	SOMMERSTAD	1950	tankschip	158,90	20,70	11,10	A.F. Klaiveness & Co. A/S, Lysaker
425	BERGESTRAND	1950	tankschip	160,07	22,71	12,24	A/S Sigval Bergesen D.Y. & Co.
426	SLOVENYA	1950	vrachtpassagierschip	140,81	17,98	12,03	Stichting Nederlandsche Scheepsbouw Export Centrale
427	CRNA GORA	1951	vrachtpassagierschip				Stichting Nederlandsche Scheepsbouw Export Centrale
428	Hr.Ms. FRIESLAND	1953	onderzeebootjager				Koninklijke Marine, Den Haag
429	Hr.Ms. GRONINGEN	1954	onderzeebootjager				Koninklijke Marine, Den Haag
430	RYGJA	1950	tankschip				A/S J. Ludwig Mowinckels Rederi
431	NYHOLT	1951	tankschip				Skibsklæsteskabet Hilda Knudsen (Christ. Haaland Rederi) Haugesund
432	THALATTA	1952	tankschip				N.V. Thalatta
433	KIRKOUK	1951	tankschip	183,82	23,32	12,80	Compagnie Navale des Pétroles S.A., Parijs
434	DOHA	1951	tankschip	183,82	23,32	12,80	Compagnie Navale des Pétroles S.A., Parijs
435	ROSS SEA	1951	tankschip	160,07	22,71	12,24	Hvalfanger A/S "Rossshavet" (Johan Rasmussen & Co.)
436	Hr.Ms. DRENTHE	1955	onderzeebootjager				Koninklijke Marine, Den Haag
437	Hr.Ms. AMSTERDAM	1956	onderzeebootjager				Koninklijke Marine, Den Haag
438	BILL	1952	tankschip				A/S Bill - L.Gill Johannessen
439	GOIAZ	1952	tankschip	177,31	23,09	11,96	Braziliëaanse Tanker Inkoop Commissie
440	MINAS GERAIS	1952	tankschip	177,31	23,09	11,96	Braziliëaanse Tanker Inkoop Commissie
441	SAXONHEATH	1952	tankschip				Stavros S. Niarchos, Hamilton (Bermuda)
442	SAXONHILL	1953	tankschip				Stavros S. Niarchos, Hamilton (Bermuda)
443	SHERATAN	1953	tankschip	169,47	22,17		van Nievelt, Goudriaan & Co's Stoomvaart Maatschappij N.V.
444	ALKAID	1953	tankschip				Alvion Steamship Company, Panama
445	ALKOR	1953	tankschip				Alvion Steamship Company, Panama
446	BAWEAN	1953	vrachtschip	150,57	19,66	12,27	N.V. Stoomvaart Maatschappij "Nederland"
447	SIRRABH	1952	tankschip				van Nievelt, Goudriaan & Co's Stoomvaart Maatschappij N.V.
448	PROTEUS	1954	tankschip				Manuel.E. Kulukundis & Association, New York-London
449	ROYAL ARROW	1953	tankschip	201,14	26,21	13,71	Sovoco Transportation Company Ltd.
450	SYLVAN ARROW	1954	tankschip	201,14	26,21	13,71	Sovoco Transportation Company Ltd.
451	KERMIA	1955	tankschip	169,38	21,11	11,89	N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
452	KYLIX	1955	tankschip	169,38	21,11	11,89	N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
453	KHASIELLA	1955	tankschip	169,38	21,11	11,89	N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
454	VASUM	1955	tankschip				N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
455	CYBELE	1953	tankschip				Compagnie Auxiliaire de Navigation, Parijs
456	TROUBADOUR	1953	vrachtschip	145,08	20,12	14,48	Wilhelm Wilhelmsen, Oslo
457	TOREADOR	1954	vrachtschip	144,00	18,76	12,49	Wilhelm Wilhelmsen, Oslo
458	WESTERN GULF	1956	tankschip	201,30	27,60	14,60	Afran Transport Company, Monrovia (Lib.)
459	NORTHERN GULF	1956	tankschip	201,30	27,60	14,60	Afran Transport Company, Monrovia (Lib.)
460	RAGUSA	1958	tankschip	201,14	26,21	13,72	Afran Transport Company, Monrovia (Lib.)
461	CEUTA	1959	tankschip	201,14	26,21	13,72	Afran Transport Company, Monrovia (Lib.)
462	ALBY	1957	tankschip				Björn Björnstad & Co., Oslo
463	TARIM	1954	tankschip	192,12	23,32	13,11	Wilhelm Wilhelmsen, Oslo
464	OUWERKERK	1954	vrachtschip				Vereenigde Nederlandse Scheepvaart Maatschappij N.V.
465	DORESTAD	1954	tankschip				N.V. Amsterdamse Olietransport Maatschappij
466	PORSANGER	1958	vrachtschip				Westfal-Larsen & Co. A/S
467	HØYANGER	1958	vrachtschip	155,45	19,51	12,92	Westfal-Larsen & Co. A/S

Bwnr	Naam	Bouwjaar	Scheepstype	Lengte	Breedte	Holte	Opdrachtgever
468	VIVIPARA	1957	tankschip	201,11	25,68	14,10	N.V. Petroleum Maatschappij "La Corona"
469	KEIZERSWAARD	1955	tankschip	169,35	22,17	11,66	N.V. Verenigde Nederlandse Tankvaart Rederij
470	KONINGSWAARD	1956	tankschip	169,35	22,17	11,66	N.V. Verenigde Nederlandse Tankvaart Rederij
471	TANK EARL	1958	tankschip	213,36	28,50	14,63	Sigurd Herlofson & Co. A/S, Oslo
472	NAESS COMMANDER	1956	tankschip	213,50	28,50		Nederlandse Norness Scheepvaart Maatschappij N.V.
473	REIN	1957	tankschip				Skips A/S Polar Front
474	PURMEREND	1957	tankschip	169,77	21,11	11,89	N.V. Amsterdamse Maritiem Transport Maatschappij,
475	ALKMAAR	1958	tankschip	169,77	21,11	11,89	N.V. Amsterdamse Maritiem Transport Maatschappij
476	KAAP HOORN	1957	tankschip	169,39	21,16	11,89	N.V. Stoomvaart Maatschappij "Nederland"
477	OMMENKERK	1956	vrachtschip				Vereenigde Nederlandse Scheepvaartmaatschappij N.V.
478	BATU	1957	vrachtschip	145,34	20,01	11,24	N.V. Stoomvaart Maatschappij "Nederland"
479	ASTRID NAESS	1956	tankschip				Nederlandse Norness Scheepvaart Maatschappij N.V.
480	NAESS LION	1957	tankschip				Nederlandse Norness Scheepvaart Maatschappij N.V.
481	BORGNY	1958	tankschip	213,36	28,50	14,63	Fred Olsen & Co.
482	BORGHOLM	1959	tankschip				Fred Olsen & Co.
483	ADLER	1959	tankschip				Shipping Developments Corporation S.A. Panama City
484	GURZUF	1960	tankschip				Shipping Developments Corporation S.A. Panama City
485	DELIAN SPIRIT	1961	tankschip				Shipping Developments Corporation S.A. Panama City
486	DELIAN APOLLON	1962	tankschip				Shipping Developments Corporation S.A. Panama City
487	DELIAN LETO	1964	tankschip				Shipping Developments Corporation S.A. Panama City
488	niet gebouwd						
489	niet gebouwd						
490	EXPLORER	1960	vrachtschip				The Charente Steamship Company Ltd, Liverpool
491	ZAFRA	1960	tankschip	2			

nu present

2017 >

Een bruidspaar met hun fotograaf in de deuropening van de Scheepsbouwloods. De NDSM is geliefd als fotolocatie. *Herman van Ommen*
A wedding couple with their photographer in the doorway of the Shipbuilding Hall. The NDSM is a popular location for photography.
Herman van Ommen

NDSM-0153

NDSM-0166

NDSM-0167

2008/2009

Het interieur van de Lasloods. Op de kraanbanen onder het dak hangen nog de oude loopkranen. Doriann Kransberg
The interior of the Welding Shop. The old overhead cranes are still hanging on the crane tracks under the roof. Doriann Kransberg

2009

Beelden aan de oever van het IJ, tussen de hellingen 2-3 en 4 (nu Y en X), met uitzicht op het Blauwhoedenvveem en de Silodam. Dorian Kransberg

Statues on the bank of the IJ, between the shipways 2-3 and 4 (now Y and X), with a view of the Blauwhoedenvveem and the Silodam. Dorian Kransberg

NDSM-0170

NDSM-0171

2013
De 'binnenmarkt' van de IJ-Hallen, hier nog in de voormalige Lasloods. Later werd de Lasloods te gevaarlijk geacht

vanwege vallende dakdelen en verhuisde de binnemarkt naar de Scheepsbouwloods. *Marc Faasse*
The 'indoor market' of the IJ-Hallen, here still in the former Welding Shop. Later the Welding Shop was deemed too dangerous due to falling roof parts and the indoor market moved to the Shipbuilding Hall. *Marc Faasse*

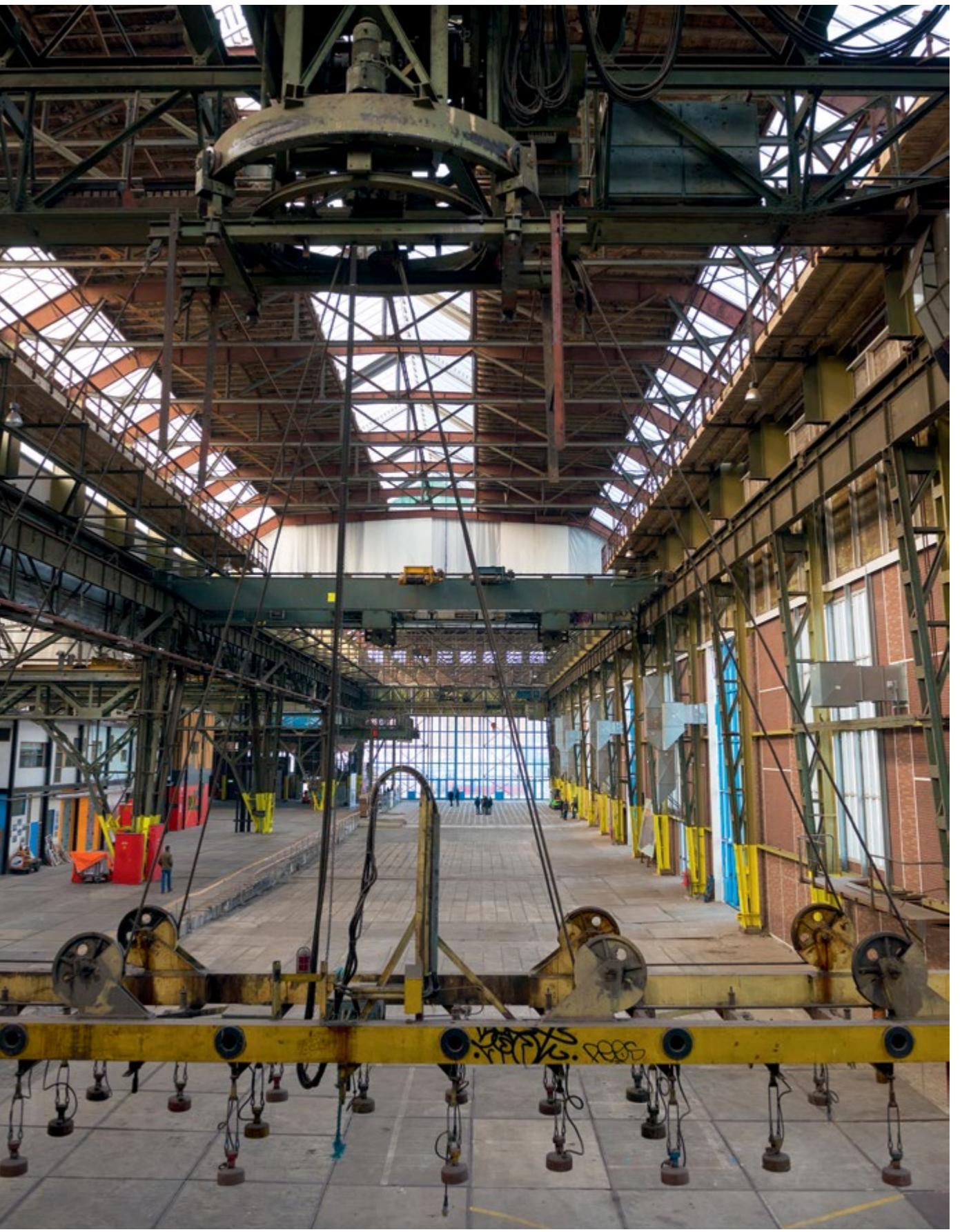
2017
In de vrieskou wordt aan een *research & survey ship* (onderzoeks- en meetschip) in dok 2. De mannen op de steiger houden zich bezig met het plaatsen van een nieuwe boegschoef. Onder hen branden ijzerwerkers de sonar van het schip los.
In the freezing cold, work is being done on a research & survey ship in dock 2. The men on the jetty are engaged in placing a new bow thruster. Below, iron workers are burning loose the sonar of the ship.

NDSM-0220

2017 Tot de industriële overblijfselen behoort ook deze klok in de Scheepsbouwloods. Herman van Ommen

This clock also belongs to the industrial remains in the Shipbuilding Hall. Herman van Ommen

NDSM-0221

2017 Magnetekraan in de Scheepsbouwloods. Deze kraan, die 360 graden kon draaien, nam de staalplaten over die door een gat in de muur (de 'brievenbus') naar binnen werden gerold, en transporteerde ze door de hal. De kraan tilde de platen met behulp van magneten. Herman van Ommen

Magnet crane in the Shipbuilding Hall. This crane, which could rotate 360 degrees, took over the steel plates that were rolled in through an opening in the wall (the 'mail slot')

NDSM-0226

NDSM-0227

2017

Een stuntman test het wegoppervlak van de net gerenoveerde Y-helling. Ooit gaven Dogtroep en Robodock hier spectaculaire voorstellingen met veel vuur. Jaap Scheeren
A stunt man tests the road surface of the newly renovated slipway Y. At one time, Dogtroep and Robodock delivered spectacular performances here with lots of fire.
Jaap Scheeren

2018 >

Boven: uiterst linkscontainerwoningen voor studenten. Daarnaast de Lasloods, met op de muur de beeltenis van Anne Frank, een kunstwerk uit 2016 van de Braziliaanse graffiti-kunstenaar Eduardo Kobra. *Herman van Ommen*

Onder: zicht vanaf het westelijke NDSM-terrein op het 'middenterrein' met nieuwe woningen en kantoren. Op de achtergrond zijn nog net het Kraanspoor en de jachthaven zichtbaar. Rechts in de verte het voormalige NDSM-hoofdkantoor. *Herman van Ommen*

Above: on the far left, container houses for students. Next to that, the Welding Shop, with the image of Anne Frank on the wall, a work of art from 2016 by the Brazilian graffiti artist Eduardo Kobra. *Herman van Ommen*

Below: view from the western NDSM site of the 'middle area' with new houses and offices. In the background, the Kraanspoor and the marina are just visible. The former NDSM head office is located on the far right. *Herman van Ommen*

2018 ^

Zicht op het Kraanspoor. Architect Trude Hooykaas wist de oude kraanbaan, waarover vroeger de kranen langs de afbouwkade liepen, op een bijzondere manier een nieuwe functie te geven. Het betonnen onderstel draagt nu een gebouw in plaats van kranen. *Herman van Ommen*

View of the Kraanspoor. Architect Trude Hooykaas was able to give the old crane track, on which the cranes used to run along the fitting-out pier, a new function in a special way. The concrete frame now carries a building instead of cranes. *Herman van Ommen*

Bloeien, ten onder gaan en herrijzen uit je eigen as: de NDSM is de Phoenix van Amsterdam. Wie het terrein van de voormalige scheepswerf nu bezoekt (en dat zijn er tienduizenden!) belandt in een wervelende mix van kunst, bedrijven, festivals, markten en restaurants. Het decor: industriële loodsen, rauwe betonhellingen, dukdalven, kranen en katrollen. Hier bloeit iets moois tussen verleden en heden.

In dit boek trekt de bijzondere levensloop van de NDSM aan je voorbij in bijna 200 prachtige foto's. Ooit was de NDSM-werf de grootste van Nederland. In 1984 ging deze trots van Amsterdam-Noord failliet. Van de hellingen waar nu spetterende concerten gegeven worden, gleden destijds kolossale schepen het IJ in. Waar nu ateliers en kantoren staan, werkten duizenden arbeiders aan oceaanstomers en mammoettankers. En nog steeds is er scheepsbouw te vinden.

Voor fotografen was en is het NDSM-terrein een dankbaar onderwerp. Velen van hen zijn in dit boek bijeengebracht. Grote namen uit het verleden als Cas Oorthuys en Frits Rotgans, naast hedendaagse fotografen als Marc Faasse en Jaap Scheeren. Kijk met hen mee naar dit unieke stukje Amsterdam-Noord en ontdek de NDSM!

Blossoming, perishing and rising from its own ashes: the NDSM is the Phoenix of Amsterdam. Anyone who visits the site of the former shipyard (and tens of thousands do!) finds oneself in a dazzling mix of art, business, festivals, markets and restaurants. The decor: industrial hangars, raw concrete slipways, dolphins, cranes and pulleys. Something beautiful blossoms here between past and present.

In this book, the extraordinary life cycle of the NDSM passes by in almost 200 beautiful photographs. The NDSM shipyard was once the largest in the Netherlands. In 1984, this pride of Amsterdam-Noord went bankrupt. From the slipways where magnificent concerts are now held, colossal ships once glided into the IJ. Where studios and offices now stand, thousands of labourers worked on ocean liners and supertankers. And shipbuilding can still be found there. For photographers, the NDSM site was and is a rewarding subject. Many of them are united in this book. Great names from the past, such as Cas Oorthuys and Frits Rotgans, alongside contemporary photographers such as Marc Faasse and Jaap Scheeren. Join them in viewing this unique piece of Amsterdam-Noord and discover the NDSM!

UITGEVERIJ
BOEKSCHEP